

Hamersveldseweg 69 Leusden

natuurtoets

colofon

10 juni 2016

- tekst	dr. A.J.M. Schenkeveld
- productie	bureau Schenkeveld
Visstraat 1, 4101 AC Culemborg
Telefoon: 0345- 534245, E: 06-28307831
Email: bramschenkeveld@ziggo.nl
- opdrachtgever	Hans van der Sloot, Leusden
- contactpersoon	Wim Noom van buRO, Amersfoort

inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Methode.....	5
3	Gebiedsbeschrijving	5
4	Flora en fauna	6
	Flora en vegetatie	6
	Vogels	7
	Zoogdieren	7
	Vissen, amfibieën en reptielen	7
	Ongewervelde dieren	8
	Conclusie	8
5	Ingreep	8
	Initiatief.....	8
	Effecten	8
6	Conclusie.....	9

1 Inleiding

Initiatief

Er bestaat een initiatief om de schuur achter de woning op de Hamersveldseweg 69 te Leusden geschikt te maken voor bewoning. Dit eft alleen het achterste deel. De zogenaamde woonstal krijgt ook een eigen ontsluiting vanaf de Munnikhoveweg. Hiervoor worden een lage opstal, garage/schuur plus carport, gesloopt en ook enige beplanting verwijderd.

Ligging

Het perceel ligt aan de Hamersveldseweg 69, de hoofdstraat van Hamersveld voordat het lintdorp uitgroeide tot groeikern Leusden bij Amersfoort.

De betreffende kavel is ca. 21 are groot. De achterzijde hiervan wordt a.h.w. afgesplitst en is zelf ca. 7 are groot. Dit deel bestaat nu dus uit de betreffende schuur en een siertuin met een grote kastanje in het midden en aan de oost- en noordzijde een bomenrij. Het middendeel van de schuur is nu in gebruik als fietsenwinkel en wordt ontsloten vanaf het erf op nummer 71. Hier ligt ook een kleine moestuin.

figuur 1: ligging plangebied op topografische ondergrond

Planologisch kader

De nieuwe woning past niet in het bestemmingsplan. De gemeente Leusden heeft daarom om een nieuw bestemmingsplan gevraagd. Ten behoeve hiervan ordt door buRO, bureau voor ruimtelijke ordening en advies te Amersfoort een nieuw plan met toelichting esteld. Hierin is ook aandacht voor het aspect natuur. Volgens de huidige wetgeving moet elke ruimtelijke ingreep getoetst worden aan de Flora- en faunawet (F&f-wet), de Natuurbeschermingswet en overig relevant natuurbeleid.

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet regelt sedert 2002 de bescherming van een groot aantal planten- en diersoorten. Bij een ruimtelijke ingreep moet voor handelingen die strijdig zijn met de verbodsbepalingen betreffende planten op hun groeiplaats of dieren in hun natuurlijke leefomgeving bij de gemeente een vergunning worden aangevraagd. Deze vergunning is onderdeel van de omgevingsvergunning. De onderzoeksplicht rust bij de initiatiefnemer. Als uit het onderzoek blijkt dat er schade optreedt moet de gemeente om de

vergunning te kunnen verlenen een verklaring van geen bedenkingen (Vvgb) bij het ministerie EZ ophalen. Er worden 3 categorieën van bescherming (en daarmee toetsingskader) onderscheiden: streng beschermd – beschermd – algemeen. Om vergunning te krijgen in het geval van streng beschermde soorten zal de initiatiefnemer moeten aantonen dat er geen alternatief is en er sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang.

Natuurbeschermingswet

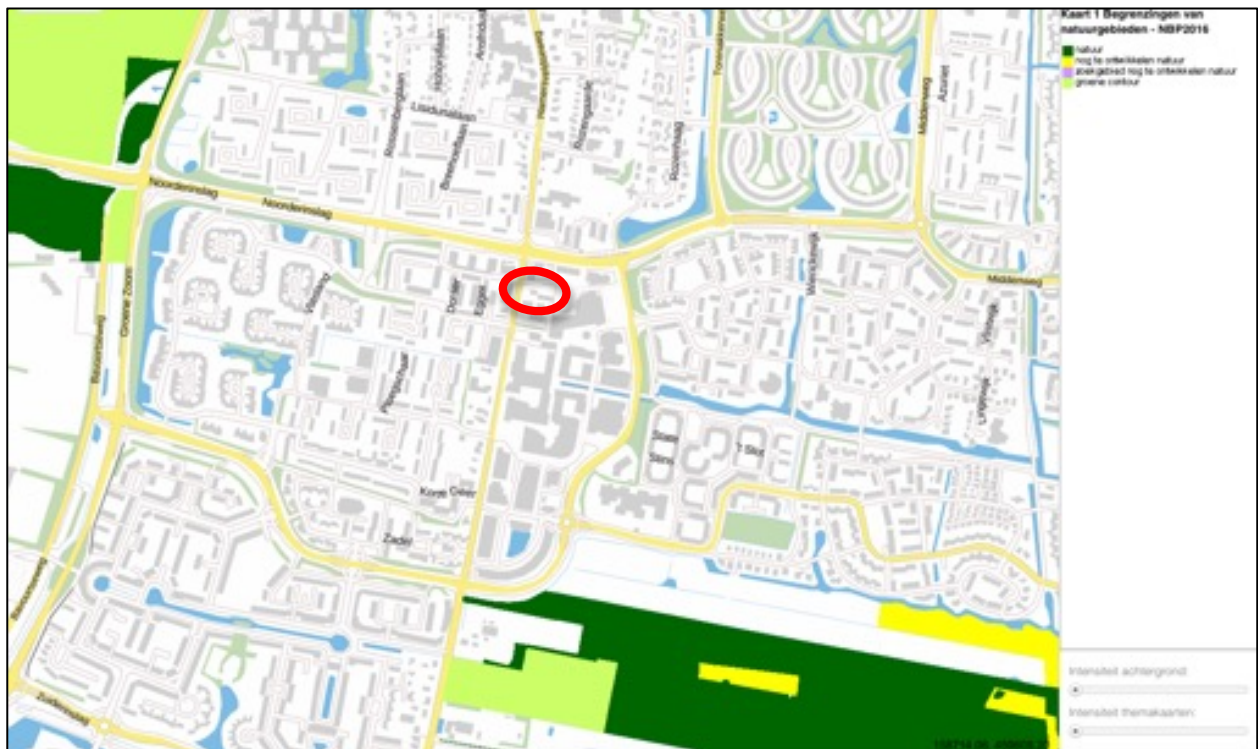
Sedert de Natuurschoonwet 1928 zijn gebieden aangewezen ter bescherming van de daar aanwezige natuur. Recentelijk zijn als uitvloeisel van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn zogenaamde Speciale Beschermingszones (SBZ) onderscheiden. Deze gebieden vormen samen het Nederlandse deel van Natura 2000, het Europese netwerk van natuurgebieden. De Europese richtlijnen bepalen dat van elk project of plan dat niet direct verband houdt of nodig is voor het beheer van een SBZ, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor zo'n gebied een 'passende' beoordeling moet worden gemaakt rekening houdend met de instandhoudingsdoelstelling van het hele gebied. Het is de gewoonte om voorafgaand aan deze uitgebreide beoordeling te onderzoeken of er met betrekking tot het initiatief überhaupt broed- en winter vogels, andere planten-, diersoorten en habitattypen, waarvoor de SBZ is bedoeld in het geding zijn. Dit verslag is de weergave van een dergelijk verkennend onderzoek ook wel quick scan of voortoets genoemd. Een dergelijke voortoets wordt ook uitgevoerd voor projecten, die buiten de eigenlijke begrenzing liggen, maar wier effecten zich mogelijk wel doen gelden op de verderop gelegen natuurwaarden ('externe werking').

N.b. De Europese richtlijnen en de bescherming van de speciale beschermingszones zijn opgenomen in de nieuwe Natuurbeschermingswet. Deze is sedert oktober 2005 van kracht. Plannen, die van invloed zijn op de natuurlijke gesteldheid van een beschermd natuurmonument zijn vergunningplichtig. Ook de oude beschermde gebieden vallen onder dit nieuwe regiem.

EHS of NNN

Inmiddels is ook de begrenzing van de Ecologische Hoofdstructuur van Nederland (EHS) zo goed als afgerond. Na de herijking in 2011 en de naamsverandering in 2014 in Natuurnetwerk Nederland (NNN) ligt het in de bedoeling alle begrensde kavels voor 2027 te verwerven en in te richten en te beheren als beschermd natuurgebied. De verwerving gebeurt vooralsnog op vrijwillige basis. Voor gebieden in de EHS geldt het nee, tenzij...principe. Ingrepen hierin kunnen alleen doorgang vinden, als er geen alternatieven zijn en het initiatief van groot openbaar belang is. Het nee, tenzij-beleid is een getrapte benadering. De basis voor deze stappenbenadering is een goede beschrijving van de in het gebied voorkomende wezenlijke kenmerken en waarden. Uit onderzoek moet vervolgens blijken of deze wezenlijke waarden en kenmerken significante schade ondervinden door de ingreep.

Het plangebied is geen onderdeel van Natura 2000 of de ecologische hoofdstructuur van Nederland (EHS). De dichtstbijzijnde beschermde natuur zijn de Schoolsteegbosjes, beschermd natuurmonument, op meer dan 0,5 km in zuidelijke richting. Het dichtstbijzijnde natuurgebied onderdeel van de EHS (of NNN) zijn het landgoed Lockhorst op 0,8 km in westelijke en de vochtige bossen, hakhoutpercelen en graslanden van de Schoolsteeg op 0,6 km in zuidelijke richting (zie figuur 2).

figuur 2: Situering plangebied (rood) in relatie tot de natuur (bestaand en nog om te vormen) van het NNN en de groene contour van de provincie Utrecht

Probleemstelling

In deze notitie wordt onderzocht in hoeverre de sloop, kap en ombouw en het nieuwe gebruik als woning in strijd zijn met de verbodsbepalingen van de F&f-wet en of er dientengevolge ontheffing (ex artikel 75 van de F&f-wet) van de verbodsbepalingen of een Vvgb (volgens de WABO) voor de omgevingsvergunning (handelingen met gevolgen voor beschermde planten en dieren) moet worden aangevraagd. Toetsing aan de Natuurbeschermingswet (2005) en (voor de EHS) aan de Provinciale Ruimtelijke Verordening (2013) is niet relevant, omdat het dichtstbijzijnde beschermd natuurmonument en de bestaande natuur binnen de begrenzing van de EHS of NNN, t.w. de Schoolsteegbosjes, op meer dan 0,5 km afstand liggen. Tussen het plangebied en de Schoolsteegbosjes ligt druk stedelijk gebied.

2 Methode

Op 9 juni 2016 is het terrein overdag en in de avond bezocht om alle beschermde planten en dieren, die het plangebied en directe omgeving bewonen en gebruiken te inventariseren. Daarnaast is in de literatuur en via internet gezocht naar gegevens over de verspreiding van bijzondere soorten in de (wijde) omgeving.

3 Gebiedsbeschrijving

De boerderij aan de Hamersveldseweg 69 is pas in 1920 gesticht aan de toenmalige Horsterweg op de dekzandrug van het lintdorp Hamersveld. Dit gebeurde op de kop van een smalle, relatief hooggelegen kavel, die omgeven door singelbeplanting in gebruik was als akker ('Akkerhoeve'). De nu om te bouwen schuur is tegelijkertijd neergezet en wel als stal.

In de zestiger jaren van de vorige eeuw groeide Hamersveld uit tot groeikern Leusden, maar pas na 1980 zijn de wijken Groenhouten en Munnikhove gebouwd en raakte het plangebied omsloten met nieuwbouw. De opstallen verder naar achteren op het erf zijn toen gesloopt en het agrarisch bedrijf is opgehouden te bestaan. Het stedelijke gebied ten oosten van het plangebied is ingericht als winkelgebied met o.a. een Hema en Albert Heijn (aan 't Erf).

De om te bouwen schuur heeft een gemetselde onderbouw ('steens muur') met stalramen en een lage gesloten houten kap bedekt met keramische pannen (type 'Mulden'). De goot is van kunststof en hangt in ijzeren beugels. Het dakbeschot is van hout. De zolder bestaat alleen de nok, was ten dele open, maar nu volledig afgetimmerd met gipsplaat. De achtergevel is in het nabije verleden gerenoveerd. Deze bestaat nu uit schaaldelen, een breed bemeten kozijn met veel glas en een sierlijke daklijst. Aan de achterzijde ligt het perceel ca. 1 m hoger dan de straat. Dit niveau wordt opgevangen met een gemetselde muur van betonsteen. Aan de noord- en oostzijde staat een houten schutting.

Aan de zuidzijde ligt buiten de toegang naar de fietsenwinkel een smalle strook moestuin.

Aan de oostzijde staan aan weerszijden van de schuur bomen en wel van zuid naar noord: Schijncypres ('Aurea') driemaal, Beuk ('Atropunicea') tweemaal, Gladde iep, Oostenrijkse den, Schijncypres (diverse variëteiten waaronder 'Squarrosa' en 'Columnaris') viermaal, Okkernoot. Voor de schuur zelf staat een haag van Zuurbes en Kamperfoelie.

Aan de noordzijde gaat de bomenrij verder met Noorse esdoorn ('Royal Red') en Ruwe berk driemaal. De berken staan buiten de schutting. Hier ligt ook een gemeentelijk plantsoen met een transformatorhuisje en bodembedekkende rozen en dwergmispels.

Midden in het plangebied staat een driestammige Paardenkastanje. De tuin bestaat verder uit bestrating van klinkers langs de schuur, grind, gazon en een heesterborder met o.a. Hortensia, Buxus, Rododendron, Laurierkers, Hulst, Sering, Aucuba. Verder staan er aan de noordzijde een houten garage/schuurtje met carport en een zonnehuisje.

schuur zuidzijde met ingang fietswinkel en moestuinstrook

schuur oostzijde met muurtje, haag en bomen

driestammige Paardenkastanje, klinkers, grind en gazon

zonnehuisje

4 Flora en fauna

Flora en vegetatie

De tuin is goed onderhouden en biedt dus weinig ruimte aan spontaan gevestigde plantensoorten. Hier en daar staan zoomplanten van de Zevenblad-associatie (33Aa5)¹. Naast de naamgevende soort zijn Bergbastaardwederik, Fluitenkruid, Grote brandnetel, Haagwinde, Hondsdraf, Kleefkruid, Klimop, Koninginnekruid, Look-zonder-look, Ridderzuring, Ruw beemdgras karakteristiek. Opmerkelijk is verder het voorkomen van het minder algemene Schaduwgras in de gemeentelijke border en het beschermde (tabel 2) Ruig klokje in de heesterborder van het plangebied.

Er is in het plangebied dus een wettelijk beschermde plantensoort in de zin van de Flora- en Faunawet aangetroffen en wel de tabel 2-soort Ruig klokje. Deze planten zijn hier echter adventief (=ooit door mensen als zaad of plant ingebracht en standhoudend).

In het plangebied komen geen rode-lijstsoorten voor. Rode-lijstsoorten zijn soorten, waarvan het voorkomen in Nederland achteruitgaat. Hun voortbestaan is bedreigd. Deze hebben daarom een natuurwaarde van nationaal niveau.

Er komen tenslotte ook geen soorten van de oranje lijst van in de provincie Utrecht bedreigde plantensoorten voor. Hun aanwezigheid is van provinciaal belang.

Op het dak aan de noordzijde groeit het kenmerkende Gewoon muisjesmos in bolletjes. In de schaduw van de kastanje groeit hier ook Gewoon dikkopmos.

¹ Schaminee, J. e.a., 1995-1999: De vegetatie van Nederland, deel I-V; Opulus Press, Leiden.

Ruig klokje en Koninginnekruid in de heesterborder

Gewoon muisjesmos op dakpannen noordzijde

Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn de volgende vogelsoorten gehoord of gezien: Ekster, Houtduif, Huismus, Kauw, Koolmees, Merel, Turkse tortel.

Ekster en Merel broeden ook in de tuin, maar niet in het plangebied.

Huisemus heeft geen nesten onder de pannen van de schuur. Deze zijn ook moeilijk toegankelijk en te gemakkelijk bereikbaar voor rovers als Huiskat, Bruine rat. De mussen broeden wel in de omgeving (Hamersveldseweg 71 en 66).

Alle vogels zijn op het nest met eieren of jongen streng beschermd.

Zoogdieren

Er zijn in het plangebied zelf geen sporen van zoogdieren buiten die van Huiskat gezien. Deze soort is niet beschermd.

Er zijn van de ruime omgeving van het plangebied, t.w. het stedelijk gebied van Leusden, over de laatste 10 jaar waarnemingen van Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger en Rosse vleermuis gedaan².

Vleermuizen zijn streng beschermd (categorie 3).

Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger zijn gebouwbewonend. Ze hebben kraamkolonies op zolders, in spouwmuren en achter boeiborden. Ze verblijven soms tijdelijk achter luiken en onder scheef liggende pannen. De te slopen bebouwing is ongeschikt als verblijfplaats van een grotere groep dieren. Er is geen spouw en de afgetimmerde zolder is niet van buiten toegankelijk is. Voor de zekerheid is er in de avond tussen 10.30 en 12 uur met een batdetector (Pettersson D100) rond de schuur gelopen. Er zijn geen uit- of invliegende exemplaren vastgesteld. In de omgeving is d.d. 9 juni 2016 alleen Gewone dwergvleermuis vastgesteld. Deze foerageerden langs de bomen aan de oost- en noordzijde.

Rosse vleermuis is boombewonend. De (te kappen) bomen in het plangebied zijn relatief jong en hebben nauwelijks gaten en holtes.

Andere beschermde (tabel 2) soorten in de bebouwde kom van Leusden zijn Steenmarter en Rode eekhoorn. Hiervan zijn geen sporen in het plangebied aangetroffen. Door de stenige omgeving is het plangebied ook moeilijk bereikbaar voor deze soorten.

Vissen, amfibieën en reptielen

In het plangebied zijn d.d. 9 juni 2016 geen amfibieën of reptielen waargenomen. Het gebied is vanwege de geïsoleerde ligging ook tamelijk ongeschikt als leefgebied zelfs voor algemene soorten als Bruine kikker en Gewone pad.

De streng beschermde (tabel 3) Ringslang is bekend van de landgoederen Lockhorst en Heiligenberg. Incidenteel wordt de soort waargenomen tot in de bebouwde kom van Leusden. Het plangebied is ongeschikt als leefgebied van deze soort. De Groene Zoom is ter hoogte van het plangebied de oostelijke grens van deze populatie³.

² www.waarneming.nl

³ Heijkers, D. e.a., 2004: Actieplan Kamsalamander en Ringslang Gelderse vallei en Eemvallei; Natuurbalans – Limes Divergens bv, Nijmegen / Bureau Viridis, Culemborg.

Ongewervelde dieren

D.d. 9 juni 2016 zijn alleen enkele algemene dagvlindersoorten als Klein koolwitje en Atalanta en rupsen van een Stippelmotsoort waargenomen.

In de omgeving van het plangebied, het waarnemingsgebied Leusden (zie www.waarneming.nl), komen voor zover bekend geen beschermde ongewervelde diersoorten voor.

Conclusie

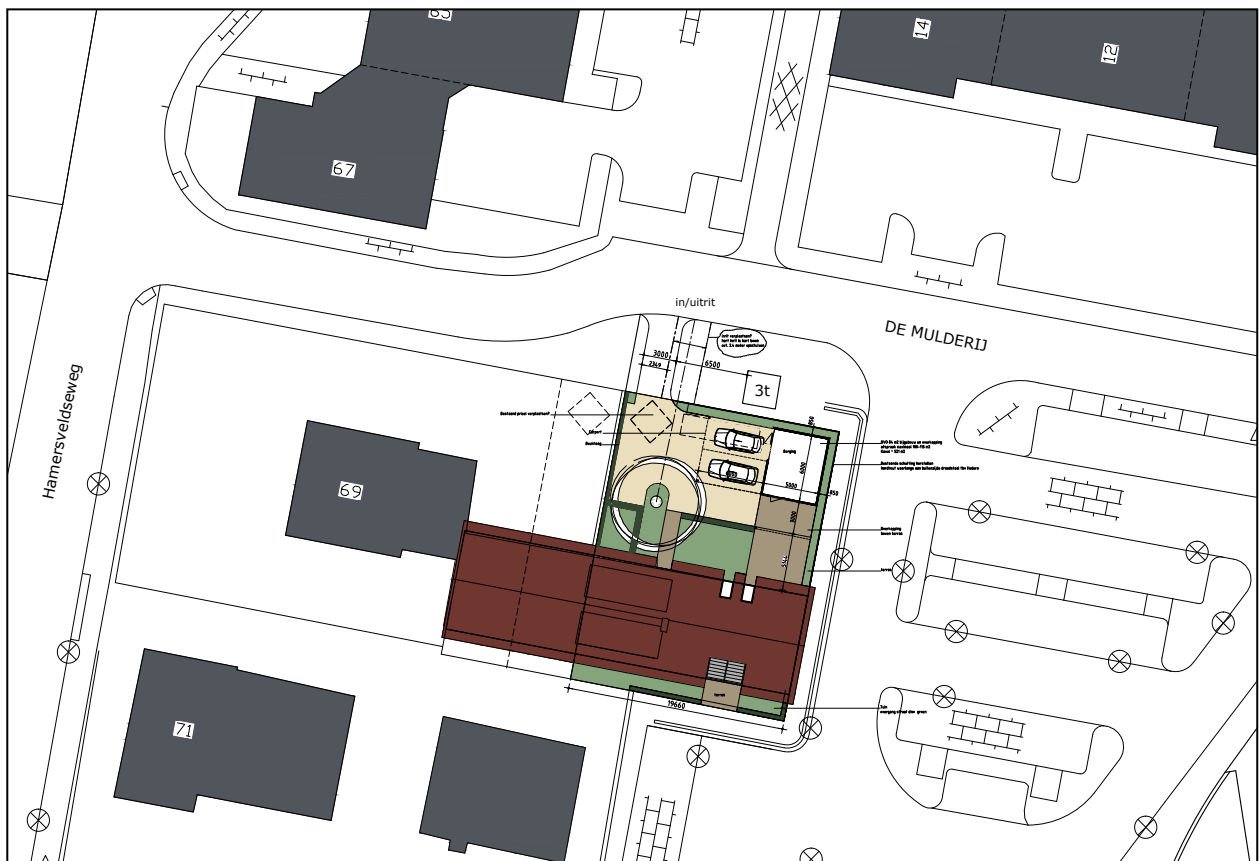
Het plangebied heeft weinig natuurwaarde. In de border staat een beschermde plantensoort t.w. Ruig klokje, waarschijnlijk adventief. Verder wordt er net buiten het plangebied langs de beplanting geobserveerd door Gewone dwergvleermuis. In de schuur zelf zijn geen verblijfplaatsen van beschermde soorten aanwezig. En ook in de beplanting zijn geen nesten gevonden. Hun aanwezigheid kan door het reeds dichte bladerdek overigens niet uitgesloten worden. Het betreft in ieder geval geen jaarrond (categorie 1-4) beschermde nesten.

5 Ingreep

Initiatief

De ruimtelijke ingreep betreft de verbouwing van het achterdeel van de schuur en de herinrichting van de buitenruimte.

De schuur blijft grotendeels intact. De muren blijven staan, maar plaatselijk wel ingezaagd. De pannen worden weggehaald. Het beschot wordt bedekt met isolatieplaat. Daarna worden de pannen teruggelegd. In het midden wordt het dak ten dele weggehaald en een verdieping met plat dak toegevoegd. Ook de achtergevel wordt opnieuw opgebouwd. Verder wordt er een nieuwe garage met carport gebouwd en een nieuwe oprit aangelegd. (zie figuur 3).

figuur 3: ontwerp woonstal en buitenruimte op achterop perceel Hamersveldseweg 69 Leusden (Kielstra architecten, 2016)

Effecten

De belangrijkste ecologische gevolgen van het initiatief hangen samen met het opruimen van bomen, struiken en haag (1), het uitkleden van de schuur en de sloop van de opstallen (2), het grondverzet (3), de verbouwing (4), de herinrichting van de buitenruimte (5) en het nieuwe gebruik als woning (6).

- Ad 1) Alleen de bomen en struiken die slecht zijn, te dicht bij de schuur of op de plek van het nieuwe bijgebouw en de oprit staan, worden gekapt. Dit betreft in ieder geval alle schijncypressen, een rode beuk, de okkernoot en de rode esdoorn.
In de te verwijderen bomen en struiken kunnen in het voorjaar vogels nestelen. De beplanting moet daarom buiten het broedseizoen (15 maart – 15 juli) worden weggehaald of in het broedseizoen eerst gecontroleerd worden op de aanwezigheid van nestelende vogels.
De meeste bomen blijven staan, zodat er ook nauwelijks foerageergelegenheid voor vleermuizen verdwijnt. Dit effect is minimaal en heeft geen gevolgen voor de instandhouding van de populatie Gewone dwergvleermuis op lokaal niveau. Hierbij worden geen verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet overtreden
- Ad 2) In de om te bouwen schuur en de bestaande garage/carport zijn geen verblijfplaatsen van beschermde dieren of jaarrond beschermde nesten van vogels aanwezig.
- Ad 3) Bij het grondverzet voorafgaand aan de werkzaamheden en ten behoeve van de ontsluiting worden geen beschermde planten- en diersoorten verstoord of gedood anders dan de adventieve (= verwilderde tuinplant) exemplaren Ruig klokje.
- Ad 4) Tijdens de bouw treedt door lawaai, bouwlampen en het verspreiden van vervuilende stoffen verstoring van de natuur in de omgeving op. De omvang hiervan is beperkt en reikt niet tot de beschermde natuurgebieden in de omgeving.
- Ad 5) De heringerichte buitenruimte rond de gebouwen heeft een stenig karakter. Het is wel belangrijk dat het hemelwater dat hierop valt ter plekke infiltreert.
- Ad 6) De functie verandert van winkel naar woonhuis. Aard en intensiteit van de verstoring zullen veranderen. De totale hoeveelheid verstoring door licht, geluid en (auto-)bewegingen neemt af, maar zal iets verder in de avond doorlopen. In de stedelijke omgeving van Leusden, het centrum in het bijzonder, heeft dat nauwelijks betekenis. Verstoringsgevoelige soorten komen hier niet (meer) voor.

Bovengenoemde gevolgen worden hieronder alleen aan de Flora- en faunawet getoetst. Omdat de dichtstbijzijnde beschermde natuurgebieden ver weg liggen, de ingreep klein is en het nieuwe gebruik weinig uitstraling heeft, hoeft het initiatief niet getoetst te worden aan de bepalingen in de Natuurbeschermingswet of de Provinciale Ruimtelijke Verordening Utrecht (2013).

Flora –en faunawet

Als aan de hierboven genoemde randvoorwaarden wordt voldaan, worden er door de ingreep geen verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet overtreden. Die voorwaarden worden hieronder nog een keer samengevat.

6 Conclusie

De sloop van de oude opstallen (open garage, schutting), de verbouwing van het achterdeel van de schuur en de herinrichting van de buitenruimte (inclusief het weghalen van de beplanting) hebben geen ingrijpende ecologische gevolgen. Er worden ook geen verbodsbepalingen (artikel 8 t.m.13) van de Flora- en faunawet overtreden, als de beplanting (bomen, struiken en haag) buiten het broedseizoen (15 maart – 15 juli) wordt verwijderd of eerst op aanwezigheid van nestelende vogels gecontroleerd.